

Well and Unwell Structures of Science and Art Centers from the Perspectives of Gifted Students and Their Demands for Change

Ahmet BİLDİREN* Berk TÜRKKANI**

Received: 16 June 2013

Accepted: 06 July 2013

ABSTRACT: Purpose of this study was to determine the expectations of gifted students to Science and Art Center which is the private education institution. The research sample was selected from 14 different districts and grade levels 3 And 12 Consists of 100 students ranging from classes. As a means of data collection, a questionnaire consisting of five open-ended items. Analysis was conducted through descriptive analysis of the data obtained. As a result, gifted students can be reached easily, in order to able to demonstrate that the performance of the necessary equipment, tools and equipment are met, in a private educational institution is identified that during his tenure.

Key words: gifted students, science and art center, expectation

---

---

* Ankara University Phd Student, e-mail: ahmetbildiren@gmail.com, TURKEY

** İzmir Sıdıka Akdemir Science and Art Center, TURKEY

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Perspektifinden Bilim Ve Sanat Merkezlerinin Hoş Ve Hoş Olmayan Özellikleri Ve Değişiklik Talepleri

Ahmet BİLDİREN* Berk TÜRKKANI**

Makale Gönderme Tarihi: 16 Haziran 2013

Makale Kabul Tarihi: 06 Temmuz 2013

ÖZET: Bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin gözünden Bilim ve Sanat Merkezi kurumundan beklentilerini saptamaktır. Araştırmanın örneklemini İzmir İli'nde 14 farklı ilçeden seçilmiş ve sınıf düzeyleri 3. ile 12. sınıfları arasında değişen 100 öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak 3 açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi betimsel analiz yoluyla yapılmıştır. Sonuç olarak üstün yetenekli öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezleri ile ilgili kolay ulaşılabilecekleri, performanslarını ortaya koyabilmeleri için gerekli donanım, araç ve gereçlerin karşılandığı bir özel eğitim kurumu beklentisi içerisinde oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: üstün yetenekli öğrenciler, Bilim ve Sanat Merkezi, beklenti

GİRİŞ

Üstün yetenekli öğrencileri genellemek zordur. Çünkü özellikleri ve ihtiyaçları son derece kendine özgüdür. Bunun yanında birçok araştırmacı üstün yetenekli bireylerin farklı özelliklerini ortaya koymuştur. Bu araştırmalarda üstün yetenekli bireylerin bazı özellikleri diğer özelliklere göre daha belirgin olarak vurgulanmıştır. Üstün yetenekli öğrenciler karmaşık fikirleri akranlarına göre daha çabuk kavrar ve derinlemesine öğrenirler. Akranlarının sahip olduğu bilgilerden çok farklı ilgiler sergileyebilirler. Derinlemesine araştırmalar için zamana ihtiyaç duyarlar. Fikirleri yönlendirirler, birbirleriyle bağlantısız görülen kavramlara ilişkin genellemelerde bulunur ve kışkırtıcı sorular sorabilirler.

Üstün yetenekli çocuklar akranlarından daha üst düzeyde bir kelime dağarcığına sahiptirler. Bu potansiyele sahip çocuklar, okula başlamadan okuma ve yazma öğrenir, yüze kadar sayabilir ve zihinden toplama çıkarma işlemi yapabilir (Jost, 2006).

Steiner ve diğ. (2003)'ne göre üstün yetenekli öğrenciler ortalama yeteneğe sahip akranlarına oranla birçok açıdan daha farklıdırlar. Üstün yetenekli öğrenciler; çok daha geniş bir bilgi tabanına sahiptirler ve sahip oldukları bilgiyi kendi yararlarına kullanmada daha başarılıdırlar, daha karmaşık ve daha zorlayıcı çevreleri tercih ederler, problem çözmede daha hızlıdırlar fakat çözümü planlama sürecinde daha fazla zaman harcarlar ve problemleri daha etkin şekilde tanımlarlar.

Swanson, H.Lee (1992) yaptığı çalışmada üstün yetenekli çocukların problem çözmede normal çocuklara oranla daha az enerji ve zaman harcadıklarını, bu durumun üstün yetenekli çocukların merkezi bilgi işleme sistemiyle alakalı olduğunu savunmuştur. Freeman (1985), üstün çocukların okumaya karşı ilgili olduklarını sözcük ve düşünce akıcılığına sahip olduklarını, kolay ezberleyip, ezberlediklerini de uzun süre koruyabildiklerini, dikkat sürelerinin yaşlıtlarına göre daha uzun olduğunu belirtmiştir. (akt: Davaslıgil, 1990). Üstün yetenekli çocuklar, çevrelerindeki olaylara hızlı kavrama yetenekleriyle beraber daha gerçekçi ve çözüme yönelik yaklaşımlarda bulunabilirler. Ancak bu durum onlarda çaresizlik hissettirebilir. Genelde gözlüklü ve arkadaşı olamayan tipler olarak ön yargıyla yaklaşılacak üstün yetenekli çocuklar, aslında yaşlıtlarıyla arkadaşlık kurmaktan vazgeçmezler. Ancak ihtiyaçlarını, merakını giderecek kişilere ihtiyaç duyarlar. Bunlarda genellikle yaşça büyük kişilerdir (Şahin, 1996). Maker'a (2003) göre üstün yetenekli çocuklar, çok karmaşık problemleri, etkili, hoş giden ve kısa yollarla çözenlerdir. Bu çocuklar, basit gibi görünen problemlerde karmaşık bir taraf bulabilir ya da karmaşık problemi bir hamleyle basite dönüştürebilir. Değişkenlikten ve karmaşıklıktan zevk alırlar. Üstün çocukların meraklı olmaları nedeniyle, dikkat süreleri özellikle ilgi duydukları

* Ankara Üniversitesi Doktora Öğrencisi, e-mail: ahmetbildiren@gmail.com

** İzmir Sıdika Akdemir Bilim ve Sanat Merkezi

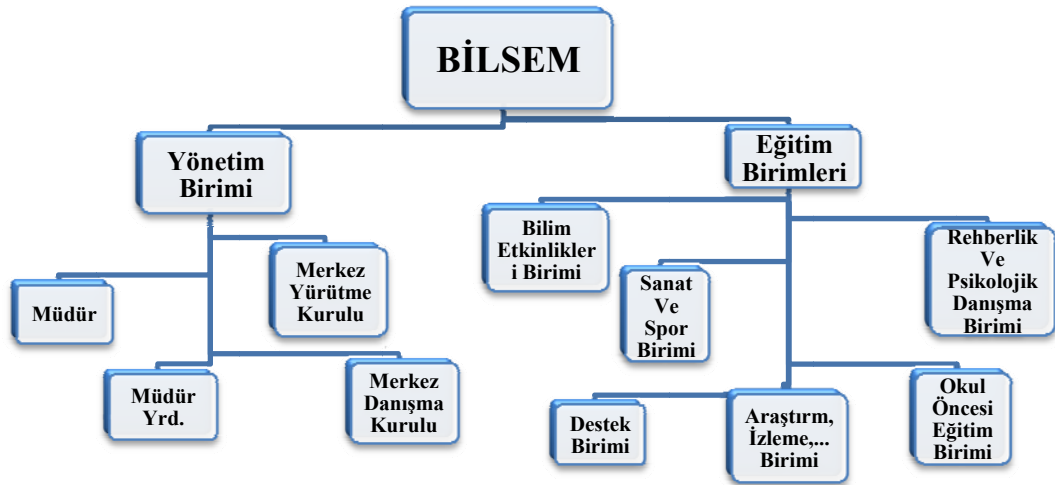
konularla ilgili yaşitlarına göre daha uzundur. Sayıları ve matematiğe olan ilgileri küçük yaşlarda başlayabilir. Karmaşık düşünce süreçlerine ve analitik düşünebilme yeteneklerine sahip olduklarından matematiksel ilişkileri çabuk kavrayabilmektedirler. Bu çocukların dikkat süreleri yaşitlarına göre daha uzundur. Meraklı olmaları ve öğrenme isteğine sahip olmaları nedeniyle, özellikle ilgi duydukları konularda dikkatlerini uzun süre toplayabilmektedirler. (Davaslıgil ve ark., 2000). Genelleme yapmada, ilişkileri görmede, bilgilerin transferinde yaşitlarından ileri düzeydedirler, orijinal fikirler geliştirirler ve yaratıcıdır. Çoğu zaman bu çocukların sordukları soruları cevaplamak oldukça zordur. Normal gelişim gösterenler için sordukları sorulara aldıkları yüzeysel cevaplar yeterli olurken, üstün yetenekli çocuklar, olayların ve durumların derinlemesine ve ayrıntılı açıklamalarına ihtiyaç duymaktadır. Çabuk öğrenmektedirler, çok iyi gözlemcidirler, zaman, ölüm gibi soyut kavramları anlayabilmektedirler, hayal güçleri gelişmiştir ve oldukça yaratıcıdır. Bu çocukların bir kısmı okula başlamadan önce kendiliğinden okuma- yazmayı öğrenebilmektedir (Metin, 1999).

Üstün Yetenekli Çocuklar Tespit Komisyonu Ön Raporu'nda (2004) belirtildiğine göre üstün yetenekli çocukların öğrenmeyle ilgili özellikleri şöyle sıralanmaktadır:

- Keskin gözlem gücü, çabuk kavrama, önem duygusu, sıra dışı olanı inceleme arzusu.
- Soyut düşünme gücü, kavramlaştırma, sentezleme, tümevarıma dayalı öğrenmeye ve sorun çözmeye ilgi, zeka etkinliklerinden zevk alma.
- Sebep sonuç ilişkilerine ilgi, bağlantıları görme yeteneği, kavramların uygulanmasına yönelik ilgi.
- Değer ve sayı sistemlerinde saat ve takvimlerde olduğu gibi, yapı düzen ve istikrardan hoşlanma.
- Bellek gücü.
- Sözel yeterlilik, geniş kelime bilgisi, ifade de kolaylık, okumaya ilgi, ileri alanlarda geniş bilgi.
- Sorgulayıcı tutum, entelektüel meraklılık, araştırmacılık, iç motivasyon.
- Hızlı düşünme.
- Eleştirisel düşünme gücü, şüphecilik, öz eleştiri ve öz denetim.
- Yaratıcılık ve mucitlik, bir şeyler yapmak için yeni yollardan hoşlanma.
- Dikkati yoğunlaştırma gücü.
- Tutarlı ve amaca yönelik davranış
- Diğerlerine karşı duyarlılık, empati, duygusal destek ve sempati ihtiyacı.
- Yüksek enerji, uyanıklık, heves.
- İşte ve çalışmada bağımsızlık, bireysel çalışma tercihi.
- Çok sayıda hobi, müzik ve resim gibi sanatlarda yeterlilik.
- Dostanelik, açık yüreklilik.

Üstün yetenekli çocukların diğer çocuklara göre gerek bilişsel gerekse duyuşsal alanda farklı ihtiyaçları vardır. Yapılan araştırmalar gösteriyor ki üstün yetenekli çocuklar bu ihtiyaçlarını okul ortamında karşılamakta zorlanmaktadır. Öğretmenlerin geleneksel tutumları ve yaklaşımları üstün yetenekli öğrencilerin eğitim ortamına karşı olumsuz tutum sergilemelerini neden olmaktadır. Dolayısıyla beklenen performansta düşüş yaşanmakta ve üstün yetenek normalleşmekte bir başka deyişle körelmektedir (Akarsu, 2001).

Bu anlamda üstün yetenekli öğrencilerin öğrenme ortamı tespiti ve eğitimin buna göre düzenlenmesi önem teşkil etmektedir. Bu bilincin artmasıyla birlikte, 1960 yıllardan itibaren Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ülkelerinde, Kanada, Avustralya'da üstün yeteneklilerin eğitimi hız kazanmıştır. Farklı uygulamalar ve sistemler uygulanmıştır. ABD'de hızlandırma, zenginleştirme, sınıf atlatma, ders farklılaştırma, küme yöntemleri gibi yöntemler uygulanmaktadır. İngiltere'de özel ve devlet okullarında özel programlar uygulanmaktadır. Avustralya'da erken yaşta keşfedilen üstün yetenekli çocuklar iki yıl süreyle okulöncesi döneminde özel eğitime alınmaktadır. Rusya'da ise ortaokul düzeyinde belirlenen üstün yetenekli çocuklar bilim (Matematik, fizik, kimya, biyoloji) ya da sanat alanında (müzik, dans, edebiyat gibi) özel eğitime alınmaktadır (Akarsu, 2001, Davaslı vd., 2004).

Şekil 1. BİLSEM yapısı (MEB, BİLSEM Yönergesi, 2007)

Dünyada ki bu gelişmelerle birlikte Türkiye’de ilk uygulamalardan sonra (Fen liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri); Okul öncesi, İlköğretim ve Orta öğretim çağındaki öğrencilerin üstün yeteneklerini geliştirerek bilimsel düşünme ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, problem çözen bireyler haline gelmelerini ve onlara gerçek yaşamda öğrenme fırsatları ve özel eğitim aktiviteleri yoluyla var olan potansiyellerini ortaya çıkararak farkında olmalarını sağlamak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Bilim ve Sanat merkezleri (BİLSEM) açılmıştır.

Bu modelin en büyük avantajlarından biri, çocukların kendi okullarından, arkadaşlarından soyutlanmamalarıdır. Okul dışındaki saatlerde BİLSEM’de eğitimini sürdürürken; toplum bireylerini zihinsel, sosyal, kültürel ve duygusal açıdan tanıyabilme olanağına sahip olabilmektedirler. Üstün yetenekli çocuklar, toplumla bütünleşme sürecini okullarında yaşarken, yeteneğin bilincinde olarak BİLSEM’lerde kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, çalışma, üretme olanağına sahip olmaktadırlar. Toplumla bütünleşen ve farklılığının bilincinde olan, farklılığını insanlık adına geliştiren bireyler olarak yetiştirilmektedirler (Dönmez, 2004).

Bilim ve Sanat Merkezleri’nde 5 dönemde eğitim verilmektedir. İlk olarak öğrenciler uyum dönemine alınmaktadır. Bu dönemde öğrencilere Bilim ve sanat Merkezi, çevresi ve fiziksel ortamıyla birlikte tanıtılır. Bilim ve sanat Merkezinin örgün ve yaygın eğitim kurumlarından farklı olduğu vurgulanarak, misyonu ve vizyonu kavratılır. Buna bağlı olarak merkezin eğitim modeli ve çalışması hakkında bilgi verilir. Daha sonra destek eğitim döneminde öğrenciyi iletişim becerilerine sahip, çevresi ve kendisiyle barışık, takım ruhunu yaşama geçirebilen, karşılaştığı problemleri çözebilen, paylaşımcı, araştırma yapmasını bilen, proje üretebilmek için temel alt yapısını öğrenme stratejileri, bilimsel araştırma teknikleri ve bilimsel çalışma yöntemleriyle pekiştiren ve uygulayan bir kişiliğe götürebilmek amaçlanır. Bireysel yetenekleri fark ettirici programda ise çeşitli etkinliklerle öğrencinin de kendi yeteneklerini keşfetmesi hedef alınır. Özel yetenekleri geliştirici programlarda öğrencilere disiplinler ve disiplinler arası ilişkiler dikkate alınarak herhangi bir disiplinde derinlemesine veya ileri düzeyde bilgi, beceri ve davranış kazanmaları sağlanır. Son olarak proje döneminde ise proje hazırlama ve geliştirme konularında bilgi ve beceri kazandırmak üzere kurumdaki danışman öğretmenler aracılığıyla gerekli ön öğrenmeler sağlanır ve proje yönergeleri hazırlanıp örnekler sunulur (Bildiren, 2011).

Bu araştırmada Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı İzmir Sıdika Akdemir Bilim ve Sanat Merkezine devam eden üstün zekalı çocukların özel eğitim kurumundan beklentilerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın amacını ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilere göre BİLSEM'de hoşlandıkları özellikler nelerdir?
- Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilere göre BİLSEM'de hoşlanmadıkları özellikler nelerdir?
- Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrencilerin BİLSEM'de yapılmasını istedikleri değişiklikler nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bilim ve Sanat Merkezine devam eden üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim ortamından beklentilerini belirlemek için yapılan bu çalışma, betimsel türde bir araştırmadır. İzmir Sıdika Akdemir Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören öğrencilerin görüşleri 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında araştırmacı tarafından toplanmış ve bu görüşler doğrultusunda üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim ortamından beklentileri saptanmaya çalışılmıştır.

Araştırma grubu İzmir Sıdika Akdemir Bilim ve Sanat Merkezine devam eden 450 öğrenci arasından random yöntemiyle 14 farklı ilçeden 100 öğrenci belirlenmiştir. Öğrenci sınıf düzeyleri ilköğretim 3. sınıf ve ortaöğretim 12. sınıf arası değişmektedir.

Veri Toplama Araçları

Üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim ortamı beklentilerini belirlemek amacıyla hazırlanan anket formu, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından toplanmıştır. Veri toplama aracı açık uçlu 5 maddeden oluşmuştur. Araştırma verileri toplanmadan önce geliştirilen anket formundaki soruların yeterince anlaşılıp anlaşılmadığını belirlemek amacıyla seçilen 37 öğrenci üzerinde ön çalışma yapılmıştır.

Verilerin toplanması sırasında ilgili öğretmenin sınıfta bulunmasına dikkat edilmiştir.

Verilerin analizinde SPSS 14 paket programı kullanılmış ve üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim kurumundan beklentileri frekans değerlerine bakılarak incelenmiştir.

BULGULAR

Burada uygulanan ölçekten elde edilen verilere ilişkin yapılan istatistiksel işlemlerin sonuçları tablolar halinde verilmiş ve açıklamaları yapılmıştır.

Tablo 1. Üstün Yetenekli Öğrencilerin BİLSEM'de Hoşlandıkları Özellikler

Tercihler	f	%
Dersler	88	88
Eve yakınlık	8	8
Yok	7	7
Donanım	6	6
Az sayıda öğrenci	4	4
Toplam	100	100

Tablo 1'den anlaşılacağı gibi örneklem grubundaki üstün yetenekli öğrencilerin büyük bir çoğunluğu BİLSEM'deki uygulanan derslerden (%88), bir bölümü eve yakınlığından (%8), BİLSEM'deki donanımdan (%6), ders işlenirken sınıf içerisindeki az sayıda öğrenci sayısından hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Bir kısım öğrenci de fikir belirtmemiştir (%7).

Tablo 2. Üstün Yetenekli Öğrencilerin BİLSEM’de Hoşlanmadıkları Özellikler

Tercihler	f	%
Evime uzaklık	29	29
Derslerin işleniş tarzı	25	25
Yok	19	19
Binanın fiziki şartları	14	14
Uygun Dinlenme yerinin olmaması	8	8
İnternetin sürekli kesilmesi	7	7
Boş geçen dersler	1	1
Toplam	100	100

Tablo 2’den anlaşılacağı gibi örneklem grubundaki üstün yetenekli öğrenciler BİLSEM’in eve uzak olmasından (%29), derslerin işleniş tarzından (25), binanın fiziki şartlarından (%14), uygun dinlenme yerinin olmamasından (%8), internetin verimli çalışmamasından (%7) ve derslerin boş geçmesinden hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bir bölüm öğrenci fikir belirtmemiştir (%19).

Tablo 3. Üstün Yetenekli Öğrencilerin BİLSEM’de Yapılmasını İstedikleri Değişiklikler

Tercihler	f	%
Evime yakın bir yere taşınması (kolay ulaşım)	31	31
Büyük bir bina olması	22	22
Yok	17	17
Uygun bir dinlenme yeri	15	15
Daha fazla zaman	15	15
Toplam	100	100

Tablo 3’den anlaşılacağı gibi örneklem grubundaki üstün yetenekli öğrencilerin BİLSEM’de yapılmasını istediği değişiklikler eve yakın bir yere taşınması (%31), daha geniş ve büyük fiziki şartlara sahip olması (%22), uygun bir dinlenme yerinin olması (%15) ve BİLSEM’de geçirilen zamanın artırılması olarak belirlenmiştir. Bir kısım öğrencide fikir belirtmemiştir (%17).

TARTIŞMA

Bu çalışmada üstün yetenekli çocukların özel eğitim kurumundan beklentileri araştırılmaktadır. Örneklem grubundaki üstün yetenekli çocukların BİLSEM’deki derslerden hoşlandıkları görülmektedir. Bu bulguya göre üstün yetenekli çocukların özel eğitim kurumunda daha çok uygulanacak etkinlik programını dikkate aldıkları söylenebilir.

Üstün yetenekli çocuklar, çok karmaşık problemleri, etkili, hoş giden ve kısa yollarla çözenlerdir. Bu çocuklar, basit gibi görünen problemlerde karmaşık bir taraf bulabilir ya da karmaşık problemi bir hamleyle basite dönüştürebilir. Değişkenlikten ve karmaşıklıktan zevk alırlar. Dolayısıyla bu özellikler üzerine kurulan bir program esas programdan farklılıklar gösterecektir. Bu farklılıklar üstün yetenekli çocuklar tarafından beklenmektedir.

Üstün yetenekli çocuklar Ataman’a (2004) göre diğer çocukların onlara kıyasla öğrenme hızları yavaş olduğundan sıkılabirler ve rutin işlerden hoşlanmayabilirler. BİLSEM’deki derslerden daha fazla hoşlanmaları hem kendi performans düzeyindeki akranlarıyla birlikte olmaktan hem de kendi performans düzeylerine uygun etkinliklerin uygulanmasından kaynaklanabilir

Örnekleme oluşturan üstün yetenekli çocukların BİLSEM’in ikamet ettikleri yere uzak olmasından, bazı derslerin işleniş tarzından ve binanın fiziki şartlarından daha çok hoşlanmadıkları tespit edilmiştir. Okul eğitimiyle beraber özel eğitim almaları onları fiziken yorarken, özel eğitim kurumunun uzaklığı da onlara artı bir yük getirmektedir.

Kerem ve Kınık’a (2004) göre üstün yetenekli çocuklar sıra dışı ödevleri tercih ederler ve kendi yöntemleriyle çalışmak isterler. Bir çalışma konusundan diğerine geçmekte isteksizlik

yaşayabilirler. Sınıfta hep ön planda olmak isteyebilirler. Kendi fikirlerini başkalarınınkinden daha önemli görebilirler. BİLSEM'deki bazı derslerin işleniş tarzından hoşlanmamaları bu genel özelliklerden kaynaklanabilir. Bunun yanında öğretmen kaynaklı problemlerden de kaynaklanabileceği söylenebilir. Diğer çocuklarda da olduğu gibi, üstün yetenekli çocuklarda onları anlayacak, onların gereksinimlerini karşılayabilecek öğretmene ihtiyaç duyarlar (Silverman, 1992).

George (2003)'e göre üstün yetenekli öğrenciler için uygulanacak programlarda, öğretmenlerin özel çalışmalarda öğrencilerin etkinlikte sıkılmasına sebep olacak uygulamalardan uzak durması gerekir. Ford (2004)'a göre de üstün yetenekli öğrencilerin farklılıklarını ortaya koyabilecek öğretmenler tarafından fırsatlar hazırlanmalıdır. (akt: Ercan, 2004) Dolayısıyla üstün yetenekli öğrencilerle çalışan öğretmenlerin tek otorite ve bilgi veren kişi olmaktan ziyade bir rehber görevi üstlenmesinin daha yararlı olabileceği söylenebilir.

Özel eğitim kurumunun fiziki şartlarının yeterliliği de üstün yetenekli öğrencilerin beklentilerine göre önem teşkil etmektedir. Üstün yetenekli öğrenciler için bina içerisinde teknolojik imkanların yeterli olması, ilgi merkezlerinin olması, bilim ve sanata uygun farklı uyarıcıların oluşturulması gerekmektedir (Dinnocenti, 1998). Kolay ulaşılabilecek, yeterli imkanlara sahip eğitim kurumunun üstün zekalı öğrencilerin beklentilerini karşılayabileceği araştırma bulgularına göre söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bulguları üstün yetenekli öğrencilerin kolay ulaşılabileceği, beklentilerini karşılayabilecek etkinliklerin uygulandığı, performanslarını ortaya koyabilmeleri için gerekli donanım, araç ve gereçlerin karşılandığı bir özel eğitim kurumu beklediğini ortaya koymaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin özel eğitim ihtiyacı bir ayrıcalık değildir. Özel eğitim gereksinimleri karşılanmayan üstün yetenekli öğrenciler akademik, sosyal ve duygusal problemler yaşayabilmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin açılmış özel eğitim kurumlarının onların beklentilerini karşılaması gerekmektedir.

Üstün yetenekli öğrencilere özel eğitim sunan eğitim kurumları onların rahatlıkla ulaşabileceği konumda olmalıdır.

- Üstün yetenekli öğrencilere hizmet veren özel eğitim kurumunun her türlü fiziki ve teknolojik ihtiyacı gerekli makamlarla karşılanmalıdır.
- Uygulanacak etkinlikler onların bireysel potansiyelini ortaya çıkaracak ve motive edecek şekilde olmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akarsu, F. (2001). Üstün Yetenekli Çocuklar, Aileleri ve Sorunları, Ankara: Eduser Yayınları.
- Ataman, A. (2004). "Üstün Yetenekli/Zekalı Çocuk İle Yaşamak". Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Bildiren, A. (2011) "Üstün Yetenekli Çocuklar" Doğan Kitap, İstanbul.
- Davaslıgil, U., Aslan, E. Ve Beşkardeş, Ü. (2000). "Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklara İlişkin Alt Komisyonu", I. İstanbul Çocuk Kurultayı Projeler Kitabı. İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Davaslıgil, Ü., (1990). Üstün Çocuklar, Yaşadıkça Eğitim, Sayı:13, İstanbul.
- Davaslıgil, U., Metin, U., Çeki, E., Köse, M. A., Çapkan, N. ve Şirin, M.R. (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları: 67, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi:5.
- Dinnocenti, S. T. (1998). Differentiation: Definition and Description for gifted and talented. 1998 Spring Newsletter.
- Ercan, I., Z., Z. (2004) Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi İçin Temel Prensipler ve Kullanılan Teknikler, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiriler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- George, D. (2003). Gifted education. London, Britain: David Fulton Publishers.

- Jost, M. (2006). İleri Zekalı Çocukları Tespit Etmek ve Desteklemek (A. Kanat, Çev). İzmir, İlya İzmir Yayınevi.
- Kerem, A. E., Kınık, E. (2004) Erken Çocukluk Eğitiminde Üstün Yetenekli Çocuklara “Kimlikli Bebekler” Çalışmasıyla Farklı Bir Bakış: Bir Uygula Örneği “Deha Bebek”. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiriler Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Maker, J. (2003). “ New Direction in Enrichment and Acceleration”, In N. Colangelo and G. Davis (Ed.), Handbook of Gifted Education, Boston: Allyn and Bacon.
- Meb, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007
- Metin, N. (1999). “Üstün Yetenekli Çocuklar”. Özaşama Matbaacılık, Ankara
- Şahin, A. (1996). Üstün Yetenek. Yaşadıkça Eğitim. Sayı:47 İstanbul.
- Silverman L. K. (1992). How Parents Can Support Gifted Children, www.ericec.org.
- Steiner Hillary Hettinger ve Martha Carr, (September 2003), “Cognitive Development in Gifted Children: Toward a More Precise Understanding of Emerging Differences in Intelligence”, Educational Psychology Review, Vol.15, No.3.
- Swanson, H.Lee,(Sep.1992),“ The Relationship Between Metacognition and Problem Solving in Gifted Children”, Academic Search Premier, Vol.15, No.1
- Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespiti Ön Raporu. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları